

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**76-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

14 травня – 23 травня 2024 р.

4) компроміс – тимчасове чи нейтральне вирішення проблеми, що умовно задовольняє всі сторони, які беруть участь у конфлікті;

5) вирішення конфлікту – найбільш бажаний та радикальний шлях розвитку ситуації; сторони детально ознайомлюються з аргументацією як «за», так і «проти», йдуть на взаємні поступки, вузлові питання вирішують колективним ухваленням рішень.

Отже, конфлікти в колективі є невід'ємною частиною робочого середовища і можуть мати як позитивний, так і негативний вплив на продуктивність та добробут співробітників. Психологічні причини конфліктів часто включають у себе різні відмінності в особистості, цінностях, потребах і сприйнятті ситуацій. Недостатня комунікація, нечіткість ролей та відповідальності, конкуренція та стрес також можуть бути факторами, що призводять до конфліктів. В цілому, ефективне управління конфліктами в колективі вимагає комплексного підходу, що базується на сприянні взаєморозумінню, співпраці та розвитку психологічної гнучкості співробітників.

Література

1. Здойма А.М. Вміння вирішувати конфлікти в колективі як важливий аспект діяльності сучасного менеджера [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/11_EISN_2011/Economics/6_85134.doc.htm

УДК 316.342

*М.П.Нікітенко, студентка гр.202-ФП
Науковий керівник – О.М.Тур, д.пед.н., професорка
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

КОНФЛІКТИ В СІМ'Ї: ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

У сучасному українському суспільстві шлюб переживає період трансформації, коли чоловіки та жінки мають різні уявлення про ідеальний тип сім'ї та розподіл сімейних ролей за статтю. Усе це призводить до того, що союз партнерів з протилежними орієнтаціями впливає на тип сімейних відносин. Тому конфліктні ситуації щодо сімейних ролей і звуження меж їх виконання є причиною незадоволеності особистісних потреб членів сім'ї, що призводить до рольового перевантаження і конфлікту всередині сім'ї.

Сімейні конфлікти – це поширене явище, яке може негативно впливати на емоційний стан, психічне здоров'я та загальне благополуччя членів сім'ї. Розуміння психологічних механізмів конфліктів та вміння їх

конструктивно вирішувати є важливими навичками для побудови міцних та щасливих стосунків.

Сімейні конфлікти зазвичай пов'язані з прагненням людей задовольнити ті чи інші потреби або створити умови для їх задоволення без урахування інтересів партнера. Конфлікт, як правило, породжується не однією, а комплексом причин. Найтипівішими причинами сімейних конфліктів можуть стати такі: претензії на лідерство; розподіл домашніх обов'язків; претензії на управління бюджетом; авторитарний, жорсткий тип взаємовідносин, які склалися в сім'ї; наявність складних матеріальних проблем, які практично не можливо розв'язати; авторитарне втручання родичів у подружні стосунки; наявність протилежних інтересів, прагнень, обмеженість можливостей для задоволення потреб одного із членів сім'ї; психосексуальна несумісність подружжя; незадоволення потреби в значущості свого «Я»; неповага до почуття гідності з боку партнера; незадоволення потреби в позитивних емоціях: відсутність ласки, турботи, уваги і розуміння; пристрасть одного з подружжя до надмірного задоволення своїх потреб (алкоголь, наркотики, і т. ін.); незадоволення потреби у взаємодопомозі і взаєморозумінні з питань ведення домашнього господарства, виховання дітей; розбіжності в потребах щодо проведення дозвілля, захоплень [2]

Психологічні механізми конфліктів: незадоволені потреби (найчастішою причиною конфліктів є незадоволені потреби одного або обох членів сім'ї. Це можуть бути потреби у спілкуванні, увазі, любові, повазі, фінансовій підтримці тощо); різні цінності та переконання (члени сім'ї можуть мати різні цінності та переконання щодо таких питань, як виховання дітей, фінанси, релігія, політика тощо. Це може призводити до непорозумінь, суперечок та конфліктів); неефективна комунікація (нечітке спілкування, неухважність, звинувачення та критика можуть значно погіршити конфліктну ситуацію); психологічні проблеми (психічні розлади, такі як депресія, тривога, залежність, можуть негативно впливати на емоції та поведінку людини, що може призводити до конфліктів у сім'ї).

Однак, важливіше не причини виникнення сімейних конфліктів, а способи їх подолання. Фахівці-психологи дають кілька порад, як налагодити стосунки і не дозволити невеликому сімейному конфлікту перерости в серйозний скандал [1] : 1) обговорюйте тільки одну проблему; 2) не переходьте на особистості; 3) не допускайте в сімейний конфлікт третіх осіб; 4) не узагальнюйте; 5) не затівайте сварок вечорами; 6) умійте визнати свою провину.

Отже, сімейні конфлікти – це нормальне явище, їх можна конструктивно вирішувати. Розуміння психологічних механізмів конфліктів та володіння навичками ефективної комунікації, компромісу та переговорів дозволяє членам сім'ї будувати міцні та щасливі стосунки. Запобігання конфліктам також є важливим складником міцних сімейних

стосунків. Важливо пам'ятати, що кожна людина має право на свою думку та почуття, і до членів сім'ї потрібно ставитися з повагою, навіть якщо ви з ними не згодні.

Література

1. Котлова Л.О. *Психологія конфлікту : курс лекцій*. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2013. 112 с.
2. Зозуль Т. В. *Психологічні чинники конфліктів у молодій сім'ї // Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Серія : Психологія*. Харків, 2016. №47. С.58-65.

УДК 369.013

*Є.Ю.Бачиніна, студентка гр.101-ФДО
Науковий керівник: О.М.Тур, д.пед.н., професорка
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ДІАГНОСТИЧНІ МЕТОДИКИ У РОБОТІ ВИХОВАТЕЛЯ

Педагогічна діагностика – це сукупність функціонально і структурно взаємопов'язаних елементів (компонентів) процесу педагогічного діагностування, що містить типи, правила, вимоги, етапи і види діагностики, комплекси методик і процедур, а також відповідні діагностичні операції (дії, кроки).

Ефективність педагогічної діагностики залежить від рівня теоретичної підготовки її суб'єктів, а також умінь доцільно застосовувати діагностичні методи, узагальнювати їх результати, прогнозувати і проектувати на цій основі педагогічний процес.

Діяльність педагога є багатоплановою, його функції різноманітні і спираються на різні галузі наукового знання. Досягнення високого рівня діагностичної компетентності можливе за умови усвідомлення специфіки різних видів діагностування і його методів.

Педагог як міждисциплінарний фахівець користується соціологічними, педагогічними, психологічними методами діагностики, пристосовуючи їх до власних завдань. При цьому мова йде про діагностику як сферу практичної діяльності, метою якої є не розроблення методів і методик, а їхнє використання з метою прогнозування та коригування розвитку особистості як суб'єкта педагогічного процесу.

Вільгельм Вундт висунув ідею розробки експериментальної психології як окремої галузі психологічного знання. Дослідник запропонував два основні методи вивчення психіки людини: спостереження особистості за власними почуттями, думками, переживаннями в умовах контрольованого експерименту; теоретичний